

Stanowisko Instytucji Zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 wobec uwag zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych kryteriów do działań współfinansowanych ze środków EFRR, przeprowadzonych w dniach 12 - 22 marca 2024 r.

Działanie 1.3 Badania i innowacje w sektorze przedsiębiorstw, typ projektu: 4

Brak uwag

Działanie 3.4 Zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa, typy projektu: 1-3

Brak uwag

Działanie 3.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody, typy projektu: 1-9

Brak uwag

Działanie 11.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, typ projektu: 1

Lp.	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Rodzaj kryterium/nr kryterium	Treść uwagi (propozycja zmian) wraz z uzasadnieniem	Stanowisko Instytucji Zarządzającej
1.	Gmina Miejska Biała Podlaska	Kryteria techniczne 1. Projekt jest zgodny z założeniami	Materiał ICOMOS ma niezbyt przejrzystą strukturę i zawiera niezrozumiałe wyrażenia, również w opublikowanym tłumaczeniu na język polski (np. „briefy”). Występuje wielu	Wyjaśnienie.

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lp.	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Rodzaj kryterium/nr kryterium	Treść uwagi (propozycja zmian) wraz z uzasadnieniem	Stanowisko Instytucji Zarządzającej
		dokumentu pn. „Europejskie zasady jakości dla interwencji finansowanych przez UE, które mogą mieć wpływ na dziedzictwo kulturowe” opracowanego przez Międzynarodową Radę Ochrony Zabytków i Miejsc. Historycznych (ICOMOS).	adresatów zawartych w nim informacji, którzy działają w różnych obszarach i na różnym szczeblu. Część zapisów ma ogólny charakter. Trudno stwierdzić co jest bezwzględnie obowiązującym wymogiem, co rekomendacją, a co ma charakter dywagacji – przykładowo w przypadku zapisów na temat stosowania norm CEN mamy do czynienia z zapisami częściowo przeciwnymi – w jednym miejscu stwierdzono, że dostęp do norm CEN jest odpłatny, powinien być bezpłatny, a także, że należałoby brać je pod uwagę (strona 26 oryginału). W innym miejscu wskazuje się negatywny aspekt ich stosowania - „mogą uniemożliwić stosowanie tradycyjnych materiałów i technik” (strona 42 oryginału). Można przypuszczać, że ich stosowanie nie jest obowiązkowe (?) Wskazane byłoby, żeby IZ określiła jednoznacznie w jakim zakresie ten dokument jest obowiązujący dla beneficjenta – które postulaty muszą być spełnione. Np. umieszczając je w kryterium i nie odnosząc się do całego opracowania ICOMOS. W szczególności ma to znaczenie dla tych zadań w ramach projektu, których rzeczowa realizacja została rozpoczęta w minionych latach. W takich przypadkach	Dokument pn. „Europejskie zasady jakości dla interwencji finansowanych przez UE, które mogą mieć wpływ na dziedzictwo kulturowe” (dalej: Wytyczne) określa ogólne zasady, jakimi należy kierować się przy projektowaniu i realizacji projektów z zakresu dziedzictwa kulturowego współfinansowanych z budżetu UE. Dokumenty tego typu mają charakter ogólny, nie zawierają konkretnych rozwiązań, wyznaczają kierunek postępowania w realizacji ww. typu projektów. Wytyczne są adresowane do wielu interesariuszy, którzy realizują projekty o różnym charakterze, dlatego też zapisy opracowania muszą mieć charakter elastyczny. Taka formuła dokumentu wymusza również na autorach opracowania formułowanie wymogów jako rekomendacji, zaleceń, a tylko niektóre wymogi mają postać bezwzględnych nakazów. Niemniej jednak należy zauważyć, że autorzy Wytycznych na str. 31 wskazują katalog zasad, jakimi muszą kierować się podmioty realizujące projekty z zakresu dziedzictwa kulturowego.

Lp.	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Rodzaj kryterium/nr kryterium	Treść uwagi (propozycja zmian) wraz z uzasadnieniem	Stanowisko Instytucji Zarządzającej
			spełnienie przynajmniej części założeń dokumentu mogło nastąpić wyłącznie przypadkiem. Czy zadanie wykonane przed złożeniem wniosku z pominięciem niektórych wymagań może kwalifikować się do wsparcia? Które wymagania mają charakter bezwzględnie obowiązujący? Wskazane byłoby wyłączenie obowiązywania tego kryterium dla zadań rozpoczętych przed podaniem do publicznej wiadomości, że zgodność projektu z tym dokumentem jest wymagana.	Są to m.in.: • Spójność interwencji z polityką dziedzictwa kulturowego, priorytetami i celami rozwoju na poziomie unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym; • Jasność celów projektu; • Ocena możliwych alternatyw technicznych; • Ocena możliwości, korzyści i skutków dla środowiska, kultury, społeczeństwa i gospodarki; • Ocena ryzyka; • Szczegółowy plan realizacji; • Monitorowanie i ocena jakości po zakończeniu projektu; • Utrzymanie i poprawa stanu obiektów/aktywów po interwencji przy zapewnieniu wystarczających środków. Na następnych stronach opracowania rozwinięto te zasady i dla każdej sformułowano stosowne zalecenia, których respektowanie powinno zapewnić spełnienie tych zasad. Planując i realizując inwestycje w zakresie dziedzictwa kulturowego należy ww. postulaty wziąć pod uwagę.

Lp.	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Rodzaj kryterium/nr kryterium	Treść uwagi (propozycja zmian) wraz z uzasadnieniem	Stanowisko Instytucji Zarządzającej
				Należy jednak zauważyć, że większość z tych zasad jest tożsama z ogólnymi zasadami, którymi muszą kierować się wszystkie podmioty przygotowujące wnioski o dofinansowanie projektów w ramach programu FEL 2021-2027. Dotyczy to np. jasności celów projektu, oceny alternatyw, szczegółowego planu realizacji. Spełnienie tych zasad musi być opisane przez Wnioskodawcę w formularzu wniosku o dofinansowanie, jak i w załącznikach do wniosku (przede wszystkim w studium wykonalności). W przypadku innych zaleceń sformułowanych w ww. Wytycznych, np. dotyczących zastosowania w przetargach pozacenowych kryteriów oceny ofert, należy stwierdzić, że przygotowując i realizując inwestycję Wnioskodawca powinien poddać rzetelnej analizie możliwość ich zastosowania, a ewentualne odstępstwo od tych zaleceń powinien uzasadnić. Tym bardziej, że wymogi te znajdują odzwierciedlenie w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, w tym w przepisach ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych.

Lp.	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Rodzaj kryterium/nr kryterium	Treść uwagi (propozycja zmian) wraz z uzasadnieniem	Stanowisko Instytucji Zarządzającej
				Należy pamiętać, że zgodnie z projektem kryteriów wyboru projektów dla Działania 11.3 „Ochrona dziedzictwa kulturowego obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych” zgodność projektu z założeniami dokumentu pn. „Europejskie zasady jakości dla interwencji finansowanych przez UE, które mogą mieć wpływ na dziedzictwo kulturowe” będzie weryfikowana na etapie oceny merytorycznej przez niezależnych ekspertów. W programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 w sekcji uzasadnienie celów szczegółowych wskazano na zgodność z m.in. Europejskimi Zasadami Jakości (ICOMOS) w związku z tym wszystkie projekty realizowane w ramach tego celu szczegółowego, które mają wpływ na dziedzictwo kulturowe, muszą być zgodne z zapisami programu FEL 2021-2027, w tym z przedmiotowymi zasadami.

Lp.	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Rodzaj kryterium/nr kryterium	Treść uwagi (propozycja zmian) wraz z uzasadnieniem	Stanowisko Instytucji Zarządzającej
2.	Gmina Miejska Biała Podlaska	Kryteria techniczne 2. Kwalifikowalność elementów infrastruktury drogowej	„inwestycje w elementy drogowe w miastach nie obejmują budowy nowych dróg” Uzgodniona karta projektu do działania 11.3 zawiera zadanie polegające na budowie drogi pożarowej na terenie zabytkowego założenia, na którym ruch samochodów jest generalnie zabroniony (z wyjątkiem pojazdów należących do instytucji kultury administrującej obiektem, samochodów ratunkowych i samochodów dostawczych, obsługujących zlokalizowane tam instytucje). Projektowana droga ma poprawić bezpieczeństwo, będzie wykorzystywana wyłącznie przez pojazdy służb ratunkowych. Ponieważ faktycznie jest to element infrastruktury drogowej proszę o wskazanie, czy tego typu obiekt stanowi wyjątek i jego budowa może kwalifikować się w ramach projektu, czy też należy uwzględnić go w kosztach niekwalifikowalnych bądź zrezygnować z jego realizacji w projekcie.	Wyjaśnienie. Na podstawie zapisów Szczegółowego Opisu Priorytetów programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (dalej: SZOP) w zakresie Działania 11.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, inwestycje w elementy infrastruktury drogowej (w tym w parkingi) nie mogą być wspierane, chyba że stanowią nieodłączny element większego projektu, nie są one dominującym elementem tego projektu a ich koszt nie przekracza 15% kosztów kwalifikowalnych projektu. Dodatkowe ograniczenia dot. terenów miejskich, na których inwestycje nie mogą obejmować budowy nowych dróg lub parkingów, a w odniesieniu do istniejących – zwiększenia ich pojemności lub przepustowości, ani nie mogą w żaden inny sposób przyczyniać się do zwiększenia natężenia ruchu samochodowego. Ograniczeniu temu podlegają wszelkie parkingi, w tym

Lp.	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Rodzaj kryterium/nr kryterium	Treść uwagi (propozycja zmian) wraz z uzasadnieniem	Stanowisko Instytucji Zarządzającej
				parkingi będące powierzchniami utwardzonymi, budowlami/budynkami. Należy przy tym zauważyć, że powyższe ograniczenia są doprecyzowaniem ogólnej zasady wyrażonej w „Umowie partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce” o nie wspieraniu inwestycji w infrastrukturę drogową służącą dla ruchu pojazdów samochodowych niewykorzystywanych w transporcie publicznym. Mając na uwadze określone powyżej uwarunkowania należy stwierdzić, że powyższe ograniczenia dotyczą wszelkiej infrastruktury przeznaczonej do ruchu lub postoju pojazdów samochodowych niewykorzystywanych w transporcie publicznym. Dotyczy to również inwestycji w układ komunikacyjny przystosowany do ruchu samochodowego, położony w otoczeniu budynku i w obrębie działki budowlanej na której jest on zlokalizowany (np. utwardzony wjazd, parking, plac manewrowy, plac postojowy itp.), w tym dróg, na których ruch samochodowy jest co do zasady zabroniony, poza

Lp.	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Rodzaj kryterium/nr kryterium	Treść uwagi (propozycja zmian) wraz z uzasadnieniem	Stanowisko Instytucji Zarządzającej
				samochodami służbowymi lub pojazdami służb publicznych.
3.	Gmina Miejska Biała Podlaska	Kryteria techniczne 4. Trwałość projektu	<i>„W ramach kryterium weryfikacji podlega, czy inwestycje w kulturę respektują zasadę zrównoważonego oddziaływania na środowisko, potrzebę rozwoju cyfrowego, zasadę stabilności i efektywności finansowej (możliwość utrzymania się w długofalowej perspektywie) oraz odporności na kryzys (stosując innowacyjne rozwiązania, dywersyfikację przychodów i usług, digitalizację)?”</i> Czy zadanie, które nie obejmuje digitalizacji, rozbudowy infrastruktury teleinformatycznej ani nie przewiduje pobierania opłat (utrzymanie wyłącznie ze środków własnych jst), jest wykluczone z ubiegania się o środki w ramach 11.3? Proszę o doprecyzowanie, czy możliwe jest spełnienie niniejszego kryterium przez przedsięwzięcie, które dotyczy ścieżek spacerowych i zagospodarowania zieleni na terenie zabytkowego założenia (bezpłatny, otwarty dostęp, brak zadań dot. Infrastruktury IT).	Wyjaśnienie. IZ FEL wyjaśnia, że w przypadku projektu dot. zagospodarowania terenów zielonych spełnienie wymogu określonego w kryterium nr 4 „Trwałość projektu” w zakresie digitalizacji może być zapewnione np. poprzez użycie nowoczesnych technologii w zakresie zarządzania zieloną infrastrukturą, zastosowanie cyfrowych metod przy projektowaniu i przygotowaniu realizacji przedsięwzięcia (np. inwentaryzacja zieleni przy użyciu metod teledetekcji, ujęcie wyników inwentaryzacji w systemach informacji przestrzennej). Przykładem może być również wykorzystanie inteligentnych narzędzi służących do utrzymania i pielęgnacji zieleni (np. monitorowanie poziomu wilgotności gleby, sterowanie systemami nawadniania itp.). Zastosowanie nowoczesnych narzędzi w tego typu inwestycjach zapewni również spełnienie wymogu w zakresie zastosowania innowacyjnych rozwiązań przy tego typu projektach. Innym

Lp.	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Rodzaj kryterium/nr kryterium	Treść uwagi (propozycja zmian) wraz z uzasadnieniem	Stanowisko Instytucji Zarządzającej
				przykładem innowacji może być również potraktowanie modernizowanej zieleni jako elementu błękitno-zielonej infrastruktury, np. poprzez zastosowanie rozwiązań technologicznych doprowadzających deszczówkę do terenów zielonych, tworzenie przepuszczalnych lub zielonych nawierzchni lub zwiększanie retencji krajobrazowej. Ponadto IZ FEL informuje, że spełnienie wymagań dot. zapewnienia stabilności i efektywności finansowej projektu nie musi wiązać się z wprowadzeniem odpłatności za usługi świadczone na infrastrukturze zrealizowanej w ramach projektu. Wnioskodawca może np. wykazać, że podczas realizacji inwestycji zastosowano nowoczesne i energooszczędne technologie, dzięki którym utrzymanie inwestycji w okresie trwałości i poza nim będzie mniej kosztowne. W przypadku infrastruktury zielonej (zagospodarowanie zieleni) Wnioskodawca może zaproponować zastosowanie gatunków roślin odpornych na niekorzystne warunki wynikające ze zmian klimatu (np. susza)

Lp.	Nazwa podmiotu zgłaszającego	Rodzaj kryterium/nr kryterium	Treść uwagi (propozycja zmian) wraz z uzasadnieniem	Stanowisko Instytucji Zarządzającej
				i w związku z tym łatwiejszych i tańszych w utrzymaniu i pielęgnacji. W celu zapewnienia trwałości finansowej Wnioskodawca może również zdobyć dodatkowe, zewnętrzne źródła finansowania infrastruktury, szczególnie po upływie okresu trwałości. Równocześnie, wyjaśniam, iż kryterium: Trwałość projektu jest kryterium obligatoryjnym – spełnienie kryterium jest niezbędne do przyznania dofinansowania.